

Hem?irelikte Etik E?itiminin Etkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hem?irelikte Etik E?itiminin Etkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22934>

Özet

Hemþirelikte Etik Eðitiminin Etkinliðini Deðerlendirme Ölçeði (HEEEDÖ), hemþirelik öðrencilerinin aldıkları etik eðitiminin kişisel ahlak, etik muhakeme ve etik davranış üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla geliştirilmiş uyarlama bir araçtır. Ölçek, etik eðitimin sonuçlarındaki sistematik ve güvenilir bir şekilde deðerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu araç, eðitim programlarındaki güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek, hemþirelik mesleğinin temelini oluşturan etik deðerlerin öðrencilere aktarılma sürecinin kalitesini artırmayı hedeflemektedir. Ölçek 21 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır ve 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanır.

Anahtar Kelimeler

Hemþirelik, Hemþirelik Etiði, Etik Eðitim, Etkinlik Deðerlendirmesi, Kişisel Ahlak, Etik Muhakeme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Üstün, Ç., Akın-Korhan, E., Uzelli-Yılmaz, D.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, hemþirelik lisans veya ön lisans programlarında sunulan etik derslerinin veya etik içerikli eðitim modüllerinin, öğrencilerin etik yetkinlikleri üzerindeki etkisini bilimsel yöntemlerle deðerlendirmektir. Eðitim süreçlerinin sonunda öğrencilerin etik bilincinde, karar verme yeteneklerinde ve davranışsal eðilimlerinde meydana gelen deðiřimleri saptamak, HEEEDÖ'nün birincil kullanım alanı olarak oluşur.

Ölçek, eðitimcilerin ve program geliştiricilerin etik eðitim müfredatını gözden geçirmesine ve iyileştirmesine olanak tanır. Özellikle, öğrencilerin teorik bilgiyi pratik etik davranışa dönüştürme yeteneklerinin ne ölçüde geliştiğini ölçerek, etik eðitimin sadece bilgi düzeyinde kalmayıp, tutum ve davranış düzeyinde de etkili olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır.

Yapı

Hemþirelikte Etik Eðitiminin Etkinliðini Deðerlendirme Ölçeði (HEEEDÖ), hemþirelik öğrencilerinin etik yeterliliklerini yansıtan üç temel psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapılar, etik gelişimin farklı aşamalarını temsil eder ve öğrencilerin etik ikilemler karşısındaki tepkilerini kapsamlı bir şekilde deðerlendirir.

Ölçek, toplam 21 madde ile aşağıdaki üç alt boyutu incelemektedir:

Kişisel Ahlak: Bireyin kendine özgü etik değerlere ve prensiplere ne kadar sahip olduğunu ve bu değerlere bağlılığını ölçer. Bu boyut, etik eğitimin bireysel inançlar ve tutumlar üzerindeki derinlemesine etkisini değerlendirir.

Etik Muhakeme: Etik ikilemlerle karşılaşılmasında doğru karar verme sürecini, etik prensipleri uygulama yeteneğini ve eleştirel düşünme becerisini ölçer. Bu, öğrencilerin etik teorileri pratik durumlara aktarma yeteneğini gösterir.

Etik Davranış: Öğrencinin mesleki uygulamada etik prensiplere uygun hareket etme eğilimini ve gerçek hayattaki etik sorunlara karşı gösterdiği reaksiyonları ölçer. Bu boyut, eğitimin davranışsal sonuçlarına yansıtılır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında, yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi kullanılmış ve modelin iyi uyum sağladığı tespit edilmiştir. Elde edilen uyum indeksleri, ölçeğin teorik yapısına (üç alt boyut) ampirik verilerle desteklediğini göstermektedir. Geçerlik analizlerinden elde edilen temel uyum indeksleri şunlardır:

Ki-kare değeri (χ^2): 398,76

Serbestlik derecesine oranlanmış ki-kare değeri (X^2/sd): 2,01 (Bu değer 3'ün altında olması iyi uyumu gösterir.)

Kök Ortalama Hata Kareleri Yaklaşımı (RMSEA): 0,070 (0,08 veya altındaki değerler kabul edilebilir uyumu gösterir.)

Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI): 0,98

Norma Uymayan Uyum İndeksi (NNFI): 0,98

Norma Uyan Uyum İndeksi (NFI): 0,96

Artmış Uyum İndeksi (IFI): 0,98

Bu değerler, HEEEDÖ'nün Türkçe formunun yüksek düzeyde yapısal geçerlik sergilediğini ve orijinal ölçeğin faktör yapısını koruduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılığını son derece yüksek olduğunu göstermektedir. Toplam ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,95 olarak bulunmuştur. Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçmekte başarılı olduğunu belirtir.

Alt boyutlar bazında elde edilen Cronbach Alfa katsayıları da mükemmel düzeydedir:

Kişisel Ahlak alt boyutu alfa değeri: 0,90

Etik Muhakeme alt boyutu alfa değeri: 0,92

Etik Davranış alt boyutu alfa değeri: 0,88

Tüm alt boyutların 0,88'in üzerinde alfa değerine sahip olması, ölçeğin hem genel olarak hem de alt boyutlar düzeyinde yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

HEEEDÖ'nün faktör yapısı, uyarlama çalışmasında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapısına uygun olarak üç faktörlü yapıya korunduğunu doğrulamıştır. Bu üç faktör, daha önce belirtilen Kişisel Ahlak, Etik Muhakeme ve Etik Davranış boyutlarıdır. DFA sonuçları, maddelerin ilgili oldukları faktörlere yüksek yükler verdiğini ve faktörler arası korelasyonların kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstererek, ölçeğin teorik modelinin veri tarafından desteklendiğini güçlü bir şekilde ortaya koymuştur.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçeği

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil (Mevcut): Türkçe

Popülasyon Grubu: Hemşirelik Öğrencileri (Lisans ve Ön Lisans)

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Tipik olarak 18-25 yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Etik eğitim sürecinden geçmiş veya bu eğitimi almakta olan hemşirelik bölümü öğrencileri. Ölçek, etik eğitiminin etkinliğini değerlendirdiği için, genellikle eğitim öncesi ve sonrası ölçümlerde kullanılmaya uygundur.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme (1= kesinlikle katılmıyorum - 4= kesinlikle katılıyorum). Yüksek puanlar, etik eğitimin etkinliğinin ve dolayısıyla öğrencinin etik yeterliliğinin yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik Eğitimi, Etik Yeterlilik, Psikometri, Güvenirlilik, Geçerlik, Ölçek Geliştirme, Etik Davranış.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Çağatay Üstün

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Veri mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: cagatay.ustun@ege.edu.tr

Yazışma Adresi: Veri mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal geliştirilme yılı ve Türkçe uyarlama çalışması yayın yılı 2018'dir. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Çağatay Üstün ile iletişime kurulması önerilmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için izin ve ücret bilgisi hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır, bu nedenle yazarla iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim için yukarıda belirtilen e-posta adresi kullanılabilir.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [hemsirelikte-etik-egitiminin-etkinligini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Üstün, Ç., Akın-Korhan, E. ve Uzelli-Yılmaz, D. (2018). Hemşirelikte Etik Eğitiminin Etkinliğini Değerlendirme Ölçeğinin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması. *Nobel Medicus Journal*, 14(1), 31-38.

Hemşirelikte Etik Eğitiminin Etkinliğini Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

21 madde ve 3 alt boyut

Kişisel Ahlak

Etik Muhakeme

Etik Davranış

Derecelendirme: 4'lü Likert (1= kesinlikle katılmıyorum - 4= kesinlikle katılıyorum)